

Brammers

Tale ved Indvielsen
af Frederik VI.
Mindestøtte
1845.

37.-233.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022048156

C a l e
ved
Afsløringen og Indvielsen
af
Kong Frederik den Sjettes
Mindestotte
paa
Skanderborg Slotsbakke
den 31te Juli 1845.

Af

Dr. G. P. Brammer,
Bislop over Aarhuus Stift.

Kjøbenhavn.
C. A. Reitzels Forlag.
Trykt i Dianco Lunos Bogtrykkeri.

For Kongens og Folkets Aafsyn er Aflöringen stæet.
Det er os som traadte den forevigede Fyrste, ledet
af Sagas Haand, frem iblandt sit Folk. Det sam-
ler sig som fordum omkring ham; det forener sig
som fordum, med sine Øpperste iblandt sig, grebet af
een Hølelse — den dybe Pietets — ved atter at be-
tragte Frederik den Sjettes eiendommelige, Gres-
frygt bydende Træf. De ere livløse; men skulle vi
derover sørge? Nei, Nationaltafnemligheden sammen-
faldte os ikke til en Klagefest over det Liv, som
svandt, men til en Glædesfest for det Liv, som aaben-
barede sig. Vi kalde disse Træf livløse, — og dog
— saa levende ere de fremstillede, at de kraftigen
gjenkalde os Mindet om hans Ord — ei blot Læbens
de alvorlige, men Hjertets de ømme, — om hans

Blik, ei blot Diets det gjennemtrængende, men Sjælens det tillidvækkende. Medens Thukommelsen af hans Hjerterøst og Sjæleblif endnu lever i Folket, skal denne hans Bautasteen indvies. Lad hin Thukommelse lægge sin Hylde til Kunstnerens Værk og til Talerens indviende Ord. Haa og prunkløse ville disse Ord vorde, som det sommer sig til en Konges Ætermæle, der hadde Smiger og foretrak Daad for Tale.

Denne Bautasteen skal indvies til en Mindestøtte for Danerkongen Frederik den Sjette, og denne er Indvielseshimen; men har han ikke selv vidnet: Kun i vore elskede Undersætters Hjerter ønske vi os et varigt Mindesmærke? Tie da Hjerterne, Landets Bornehjerter, da Stenene skulle tale om Landets hensøvede Fader? Nei, just ved Stenene tale Hjerterne; thi det er ei med Kong Frederiks Bautasteen som med Dronning Thyras. Den var, efter Sagnet, kun en Trælestat; men Danmarks Historie skal vidne, at Frederiks var en Kjærlighedsgabe.

Indviet være da denne Bautasteen til en Mindestøtte for Frederik den Sjette og

der ved til et Tegn paa Danerkongens og
Danerfolkets Kjærlighed. See! Bautasteneu
er hensat paa en i Danmarks Kronike minderig Høi,
rig ved Mindet om en dansk Konges Kjærlighed,
Baldemars til Dagmar. Paa Skanderborg hørte
Baldemar Seir Søgebudskabet fra Ribe om Dron-
ning Dagmars Sygdom. Med Kjærligheden's Angest
ilede han til sin Sjæls Elskede, som det hedder i
Kæmpevisen:

Da Kongen red fra Skanderborg,
Da fulgte ham hundrede Svende;
Men da han kom over Niberbio,
Da red den Herre allene.

Baldemars Kjærlighed til Dagmar smelter sam-
men med hans Kjærlighed til sit Folk; thi Dagmar
var en Dronning efter det danske Folks Hjerte. —
Det nye Minde om dansk Kjærlighed knytte sig ven-
ligt til det ældre! Det var Mere end et tomt Ord,
at Frederik den Sjette kaldte sine Undersætter „de
elskede.“ Han var født til at herske, og han vidste
det; men han var ogsaa født til at elsker, og det folte
han langt dybere. Hovmod og Selvsyge gjor Sindet
ustikket til at elsker. Men han var ydmig for Gud

og selvopoffrende for sit Folk. Havde det være muligt, at han ved at udgyde sit Liv og Blod kunde have afvendt de Ulykker, der ramte hans Fædreneland, da vilde han have følt sig lykkelig ved at bringe dette Øffer. Det eensidige Blik indstrækker Kjærligheden til Partifshed for enkelt Mand eller enkelt Stand; men hans Blik var mangesidigt og hans Omhu udelukkede ikke Nogen af dem, Herren havde lagt under hans Scepter. Hvor gjerne udrafte han ikke sin Haand med Hjælp; og maatte den stundum være tom paa Gaver, hvor var hans Hjerte dog ikke fuldt af Deeltagelse, hans Vandring af Selvfornegelse! Hørte han om Nød og Fare, da var han gjerne den Første som Baldemar ved Riberbro. Han var født til at elske — og elskes. Selv fremmede Folkeslag formaaede gjennem hans folde Ødre at see Sjælens Skjønhed og Hjertets Varme; men var han dem elskelig, hvor meget mere sine Egne! Ja, han var os en elskelig Drot. Hvo iblandt os erkendte ikke hans ædle Sind? Hvo iblandt os beiede sig ikke med Til-lid hen til hans faderlige Billie? Hvo iblandt os har seet ham vandre iblandt sit Folk og ikke fornun-

met, at det var forenet med ham ved Kjærlighedens hellige Samfundsbaand!

Indviet være denne Bautasteen til en Mindestøtte for Frederik den Sjette og derved til et Tegn paa Danerkongens og Danerfolkets Trofasthed. Bautastenen er hensat paa en i Danmarks Kronike minderig Høi, rig ved Mindet om dansk Trofasthed. Thi her faldt Niels Ebbeson, kæmpende for sit Fædrenelands Åre og den danske Kongestammes Krone. Som Dagmar var en Dronning, saaledes var Niels Ebbeson en Helt efter det danske Folks Hjerte; thi han var sit Fædreland tro indtil Døden. — Det nye Minde om dansk Trofasthed knytte sig venligt til det gamle! Lad det nittende Aarhundrede vidne for det fjortende ved Frederik den Sjettes Mindestøtte, at endnu er Trofasthed imellem Konge og Folk ikke uddod i Danmark. Han havde en trofast Sjæl. I den var der ikke Svig; derfor ahnede han den ei hos Andre. Hans Ord var oprigtigt, hans Øfste ubrydeligt, hans Willie stærk. Ved Modstand og Uheld blev den prøvet og luttret, men ikke nedbøjet og forsagt. Sveg Lyffen

ham, da sveg han dog aldrig dem, om hvis Lykke
han kunde frede. Man har med Føie berømmet hans
Hukommelse; Hjertets var hos ham dog den troeste.
Er det maafsee fun de, som stode hans Throne nærmest,
paa hvis Vidnesbyrd vi beraabe os, naar vi
kalde ham en fuldro Ven og en Herre, som ei omverlede
sin Maade? Nei, oploft Din Rost, Du dansse
Bondestand! til Tak og Priis for den Konges Trofæshed,
der som Yngling loste Din Hod og Din
Haand, som Mand sjænkede Din Sjæl Oplysnings
gens Gave, som Olding gav Dig Stemme i sit Folke-
raad. Vel har han fortjent et varigt Mindesmærke;
thi han var bestandig i sin Kjærligheds Arbeide og
han blev ikke træt af sin kongelige Gjerning, indtil
hans Støvhytte i den beskikkede Time sank sammen.
En opblussende, snart hændende Taknemmelighedsfølelse,
en kraftlos Begeistrings Jubel kunde ikke være
ham Nok. Han, en Konge, trofast i Daad og under
Lidelse, fortjente at herske over et Folk, ham tro i
Daad og under Lidelse. Og over et saadant Folk
herskede han. Det rakte ham villig Haand til man-
gen gavnlig Idræt og drog ikke sin Haands Bi-

stand' eller sit Hjertes Tillid fra ham, da Provelsesiden kom og Meget blev tabt. Jo Mere der tabtes, desto indeligere sluttede de sig sammen, der blev bevarede for hverandre. Medens Statsomvæltningernes Storme ryfste mangen en Throne, stod hans fast; over den Himmelens Beskjermelse til Skjold, under den Danmarks Trofasthed til Grundvold. — Fem Aar ere allerede lagte til det halve Aarhundrede, som svandt, siden hans Brudeblus paa denne Dag blevet tændte og Folkets Die tindrede af Glæde derved. Han blev Familiefader. Hvor elskeligt var ikke hans Familieliv; hvor lidet lagt an paa at stilles tilskue, og dog hvor mægtigt til at drage ikke blot hans Nærmestes, men Folkets Hengivenhed til sig, og det for bestandigt. Den yngre Slægt lærte af den ældre at deelte i hans hustrelige Tilskifler med barnlige Følelser; thi han deltog i sine Undersaatters med faderlige. — Mange tunge Skyer vare hædragne, nogle hvilede endnu mørkt over hans Hoved, da det, salvet i den Allmægtiges Navn, første Gang paa denne Dag bar Danmarks Krone; men Folkets Die lyste ham endnu trofast og tillidsfuldt imode. Det formorfedes af Taarer, da Kirkeklokkerne forkyndte: Kong

Frederik ligger Lig. Men da udtalede Danmarks
 Hjerte, tro indtil Døden, sig ved den Stands Be-
 giering, hvilken man fortrinsviis har falset Folket.
 Den danske Bondestand kom i Hu, hvad den var, da
 han greb Regjeringens Noer og hvad den nu var
 bleven. Derfor bad den: „Lad os bære vor Konges
 Lig til hans Fædres Grave!“ Og did blev han baaren
 af trofaste danske Bonder. — I Dag ere trende De-
 cennier henrundne efter hans Frederiksborgerfest med
 Kroningsgåldsen. Under disse trende ffjæbnesvangre
 Decennier, hvori saa mange forskjellige Røster snart i
 Folkets, snart i Historiens Navn gave sig tilkjende,
 ja under den rige Erstatning, Forsynet har ffjænket
 os i den Herrens Salvede, der — som saa ofte forhen,
 saaledes i denne Time — giver et ophøjet Exempel paa
 den ømmeste Pietet, bevarer Danmark endnu Frederik
 den Sjettes Livsalighed i trofast Ihukommelse. Derom
 bære Du Vidnesbyrd, Skanderborgerfest med Gressstot-
 ten, Folket reiste, og med den jydske Bondes Sang,
 af hvilken den snart skal omtones!

Indviet være denne Bautasteen til en
 Mindestøtte for Frederik den Sjette og der-

ved til et Tegn paa Danerkongen's og Danerfolkets Haab! Bautastenen er hensat paa en i Danmarks Kronike minderig Høi, rig ved Mindet om Danmarks Haab. Til Skanderborg var forhen Danmarks Haab bundet. Det ghyngede i Kongebaaden paa Skanderborg Sø med Barnet, der var bestemt til som Fædrenelandets Skytsengel at staae ved høien Mast i Røg og Damp. I fjerde Christians Capel blev sjette Frederik bisat. Nær ved den Sø, hvis Navn fjerde Christians gjør udødeligt, er sjette Frederiks Mindestøtte reist. Det nye Minde om Danmarks Haab knytte sig venligt til det ældre! Sagas Kjærmindefrands vorde bevaret i Bøgelunden mellem Haabets grønne Blade! — Med større Forhaabninger har det danske Folks Die ikke hvilet paa nogen Kongeson end paa sjette Frederik. Selv udsaaede han mangen god Sæd i sit Rige, stundum med Graad, stedse i Haabet, i det Haab, at den kommende Slægt skulde høste med Frydesang. Et varigt Mindesmærke i hans Folks Hjerte var hans Sjæls Begjering. Skal den vorde opfyldt, da maa Mindesmærket ikke som et ægyptiisf Gravmonument have den sorgelige Id at gjøre Dødens Over-

magt usforglemmelig, men som et christeligt Symbol
pege paa Livets Seir over Døden. Lad Grindringen
om Danmarks Trængsel og Ødmygelse uddøe, for saa
vidt den krænker Hjertet og nedfuer Sindet; men lad
den leve, for saa vidt den drager Hjertet til Gud og
hans Salvede og opmander Modet til Kamp for Fæ-
drenelandets Ære! Lad Grindringen om Fortidens Feil
og Misgreb uddøe, for saa vidt den vækker Bitterhed
og Mistillid, men lad den leve, for saa vidt den giver
Nutid og Fremtid Belærelse og vækker Iver for Alt,
hvad der er Fædrenelandet gavnligt og hæderligt! Lad
Grindringen om enhver vildfarende Kraft, der i sjette
Frederiks Dage bevægede sig i Folkelivet, uddøe — og
bevæger saadan Kraft sig endnu iblandt os, da lad
den selv uddøe; — men lad Grindringen om enhver
god Kraft, der vakted og næredes under Kong Freder-
iks Scepter, leve og det ikke blot som en Grindring
men som en hellig Flamme, vi have at overantworde
vore Børn bevaret reen, forøget rigelig. I det danske
Folkeliv vakted og næredes mangen god Kraft under
Kong Frederik den Folkelige. Det danske Folkeliv skal
bevares og forøges i Guds frygt og Christentro, i Ly-

dighed mod Lovene og i Tillid til Lovenes Haandhæver, i Styrke og Indsigt, i Fædrenelandsfjærighed og Allmeenaand. Med dette Haab være Frederik den Folkeliges Mindestotte indviet! Haabet er utalt med Indvielsen. Det oplive i denne Festtime hver ægte Danemands og Daneqvindes Bryst! Frygt kun ikke, at, naar i de kommende Dage nogen sanddru Historiegrandſter vandrer i disse ſjonne Egne, han ved Synet af Frederiksſtotten ſkal udbryde: „Det Haab, den ſkulde betegne, var forſøengeligt; Danmarks Historie har beſkæmmet det.“ Wisselig! det ſkal ikke ſtee, faaſandt ſom det gjæve Folk, der reiſte denne Stotte, vil af ganske Hu forene ſig med den høiſindede Konge, der beſkyttede den, i en fast og levende Tro paa Ham, fra hvem al Kongevælde og Folkehylfe har sit Udspring og ſin Belsignelse.

See, Mindesmærket ſtander nær ved Kirken. Det ſkal udtydes, at, naar Kirkens ujynlige Herre, ſom' og er alle Rigers Bestyrer og alle Kongers Dommer, engang lader ſin Aabenbareſſesdag ſkinne, da ſkal det, vi her kun ſkimtede, ſkarligen ſees; da ſkal ikke Billedſtottens ydre, men Hjertets indre Skikkelse

fuldkommen afsløres, da skal Kongelivets Styrelse og
Betydning vorde forklaret i det evige Livs Lys.

Mindesmærket stander nær ved Kirken. Det
stal ogsaa udtydes, at hver dansk Mand og Dvinde,
som i Oprigtighed troer paa Kirkens Herre, ned-
beder Belsignelse fra hans Mislundheds Throne over
Frederik den Sjettes Minde, Belsignelse over hans
kongelige, christelige Fodræt. —
